

ALBERTO VILLOLDO

HET WIEL VAN WIJSHEID

EEN MYTHISCHE REIS DOOR
DE VIER WINDRICHTINGEN

AnkhHermes

Oorspronkelijke titel: *The Wisdom Wheel*, uitgegeven door Hay House, Inc.

Vertaling Ananto Dirksen
Omslag Villa Grafica
Binnenwerk Stampwerk
NUR 728

De informatie die in dit boek wordt gegeven, is niet bedoeld als vervanging van professioneel medisch advies. Raadpleeg altijd een arts als er zich problemen voordoen met uw gezondheid. Noch de auteur, noch de uitgever kan verantwoordelijk worden gehouden voor enige schade die het gevolg is van het opvolgen van de aanbevelingen uit dit boek of van het niet inroepen of niet opvolgen van deskundig medisch advies.

ISBN 9789020219180
ISBN e-book 9789020219197

© 2022 Alberto Villoldo
© 2022 Uitgeverij AnkhHermes, onderdeel van VBKlmedia, Utrecht

Alle rechten voorbehouden. Niets van deze uitgave mag worden gereproduceerd, op welke manier dan ook, zonder schriftelijke toestemming van de uitgever, behalve in het geval van korte aanhalingen gebruikt in beschouwende artikelen of recensies uiteraard met vermelding van de bron.

Uitgeverij AnkhHermes vindt het belangrijk om op milieuvriendelijke en verantwoorde wijze met natuurlijke bronnen om te gaan. Bij de productie van het papieren boek van deze titel is daarom gebruikgemaakt van papier waarvan het zeker is dat de productie niet tot bosvernietiging heeft geleid.
www.ankh-hermes.nl

*Voor mijn vrouw Marcela,
en voor onze vier kinderen
Ian, Alexis, Kelly en Meric*

Inhoud

Inleiding	9
Deel I: Inzicht	21
1 Ten behoeve van iets groters	23
2 Onze energetische aard	36
3 Eerherstel voor het goddelijk vrouwelijke	51
4 De transformerende kracht van het wiel van wijsheid	62
Deel II: Transformatie	75
5 De wijsheid van de slang (het zuiden)	77
6 De wijsheid van de jaguar (het westen)	111
7 De wijsheid van de kolibrie (het noorden)	136
8 De wijsheid van de adelaar (het oosten)	169
Nawoord	191
Appendix	195
Noten	201
Dankwoord	203
Over de schrijver	205

Inleiding

Overal ter wereld kent men, in verschillende vormen, de leer van het medicijnwiel. Deze leer wordt al sinds het begin van het menselijk bestaan van generatie op generatie doorgegeven. Het medicijnwiel is een wegwijzer voor spirituele heling door middel van verbinding met Moeder Aarde, de energieën van de natuur en de kosmos.

Het medicijnwiel is ook een ‘wiel van wijsheid’. Je kunt het zien als een geavanceerde methode om te werken aan persoonlijke en wereldwijde transformatie. Als je werkt met het wiel van wijsheid, heel je niet alleen je eigen trauma’s, maar ook die van de mensheid als geheel, en je heelt de aarde. Je werkt met energieën en je bevordert de biologische en spirituele ontwikkeling van de mens.

Als we doen wat er van ons wordt gevraagd, ontvangen we de gaven van het wiel van wijsheid, bevrijden we onszelf van het lot dat we geaccepteerd hebben en creëren we voor onszelf een nieuwe bestemming. We kunnen meer doen dan alleen de problemen oplossen waarmee we in ons leven worstelen en die ons ertoe brengen ons af te reageren, te veel te drinken en anderen de schuld te geven van onze misère. We kunnen ervaren hoe het is om volkomen eerlijk te zijn over onszelf. Dit groeiproces kan ons in het begin een ongemakkelijk gevoel geven, maar werken met het wiel van wijsheid maakt uiteindelijk de transformatie van onze pijn mogelijk.

Wanneer we werken met het wiel van wijsheid maken we gebruik van de hulp van de krachtdieren die verband houden met de vier richtingen. Als we de uitdagingen aangaan waarvoor het wiel ons stelt, zetten we stappen in onze ontwikkeling als mens en kunnen we de meester in onszelf tot leven wekken:

we kunnen hoeders van wijsheid worden, heiligen, visionairs. Op deze manier helpen we niet alleen onszelf, maar ook anderen die ondersteuning nodig hebben. We helpen zelfs Moeder Aarde en al haar schepsels.

Het wiel van wijsheid bestaat in vele vormen. Zelf maak ik al tientallen jaren gebruik van een vorm die ik geleerd heb van de sjamanen van de Andes. De eerste keer dat je het wiel van wijsheid doorloopt, heel je jezelf. Naarmate dit proces zich verdiept en je een stap verder gaat dan je eigen trauma en het helen van lichamelijke verwondingen, ontdek je wat jouw plaats rondom het heilige vuur is. Je gaat de plaats innemen die al sinds onheuglijke tijden voor je beschikbaar is: jouw plaats als sjamaan.

De moderne sjamaan

Sjamanisme is het gebruik van kracht op basis van kennis met de bedoeling dienstbaar te zijn aan en compassie te hebben met de hele schepping. De sjamanistische wijsheid die in inheemse culturen eeuwenlang zorgvuldig is bewaard, vindt nu haar weg naar de wereld, en die wereld heeft hier dringend behoefte aan. Als spirituele traditie, niet als religie, past het sjamanisme zich gemakkelijk aan bij de huidige tijd. Omdat het een vrouwelijke traditie is, staat het sjamanisme open voor de behoeften van zowel de sterken als de zwakken.

Als moderne sjamanen is het zowel ons doel als onze uitdaging om verder te gaan dan simpelweg de overname van de uiterlijke vormen van tradities. We moeten nieuwe paradigma's creëren die de wijsheid omvatten van zowel oude als nieuwe wetenschappen, die gegrond zijn in een goed beheer van de aarde en in de gezondheid van ons lichaam en onze leefgemeenschappen. Wat ik in de Four Winds Society die ik jaren geleden heb opgericht, en in dit boek wil overbrengen is het resultaat van wat ik in meer dan vijftig jaar heb geleerd van sjamanen uit de Andes, de Chimú en de Mochica in Peru (ook wel de Zieners genoemd), de Aymara van het Titicacameer en van

mijn westerse psychologische, neurowetenschappelijke en antropologische studies.

Tot vermaak van mijn mentor Don Manuel Quispe maakte ik er altijd een punt van om dingen precies te doen zoals is voorgeschreven. Als ik bijvoorbeeld een gebed uitsprak raakte ik zo in de ban van mijn verlangen om respect te tonen voor de manieren waarop wijsheid functioneert, dat ik mijzelf verloor in details en de betekenis van een ritueel tot een formule reduceerde. Als we te veel in ons hoofd blijven zitten, voelen we niet de overgang naar een nieuwe manier van waarnemen die heilig, geïntegreerd en allesomvattend is, het doel van elke ceremonie.

Het is belangrijk de tradities waarmee we kennismaken in ere te houden. We moeten ervoor zorgen dat we de rituelen van inheemse volken respecteren en begrijpen, zonder ze ons toe te eigenen. Maar het is ook belangrijk om te beseffen dat jouw ervaring en interpretatie hun eigen waarde hebben. Voor een sjamaan heeft niet wat in een boek staat of wat een priester zegt de allerhoogste autoriteit, maar Spirit.

De oproep tot meesterschap

De sjamanen bij wie ik in de Andes in de leer ben geweest zeggen dat we een nieuwe wereld kunnen dromen als we meesterschap hebben bereikt in de manier waarop we kijken naar onszelf, de gebeurtenissen in ons leven en onze relaties. Om dit meesterschap te bereiken is het nodig dat we werken met de energieën van de onzichtbare werelden, die ons in veel grotere mate beïnvloeden dan wilskracht, intentie of daadkracht.

De uitdaging ligt erin ons bewustzijn niet te beperken tot onszelf. Het is heel logisch dat je je eigen problemen wilt oplossen, maar het is dringend nodig dat we ons bezighouden met heling van de aarde. Als we de aarde helen merken we de gevolgen daarvan in ons eigen leven; het lot van de aarde bepaalt ons persoonlijk lot.

Ik ben iemand die mensen leert om hedendaagse sjamanen te worden en ik weet hoe gemakkelijk eigenbelang dat kan beder-

ven; motieven worden onzuiver of mensen raken geobsedeerd door ‘de juiste manier’ om dingen te doen.

Kennis is voor ons heel verleidelijk, maar ze voedt ons denken ten koste van onze ziel. Leerlingen die gefascineerd raken door zaken die hun belangstelling trekken, in plaats van nederig te werken aan vermindering van lijden en bevordering van gezondheid, laten zich betoveren door het ego.

De behoefte aan bevestiging van de buitenwereld zorgt ervoor dat we leven volgens oude regels, of die voor ons nu werken of niet. We klampen ons vast aan ons verleden, aan onze reputatie en aan overtuigingen die ons op een vreemde manier troost bieden. Daardoor verliezen we echter het besef van onze bestemming. Er is geen grotere bedreiging van dit meesterschap dan de behoefte om ‘speciaal’ te zijn. We moeten ons blijvend openstellen voor een wijsheid die boven wat ons alledaagse denken kan bevatten uitstijgt. Een sjamaan streeft ernaar om een hoger niveau van wijsheid en invloed te bereiken, niet voor haarzelf* maar ten behoeve van het grote geheel.

De vier richtingen en uitdagingen

In dit boek leer je werken met het wiel van wijsheid en de vier richtingen, zuid, west, noord en oost, die elk verband houden met een archetypisch dier en een spirituele reis. Je wordt uitgenodigd om ceremonies uit te voeren die een belichaming zijn van lessen van wijsheid en die het je mogelijk maken om nieuwe energieën te gebruiken, namelijk die van de vier richtingen en de vier krachtdieren.

Door de reis door deze oeroude voorstelling van het wiel te maken ga je het leven niet langer zien als een voortdurende

---

* In dit boek gebruik ik het voornaamwoord ‘haar’ als ik naar een individuele sjamaan verwijs. Daarmee wil ik zowel de vrouwelijke energie van Moeder Aarde erkennen als het feit gedenken dat vrouwelijke helers door de eeuwen heen zijn genegeerd. Een sjamaan kan natuurlijk elke genderidentiteit hebben.

strijd, maar als een aspect van een groot mythisch verhaal, het verhaal van de aarde en haar bewoners waarin alle mensen een rol spelen. Je ontworstelt je aan de greep van de gewone tijd en het verband van oorzaak en gevolg. Je betreedt de magische wereld van synchroniciteit en je creëert een nieuwe droom van je bestemming en van de expressie van je DNA. Op deze manier krijg je een uitzonderlijke gezondheid en leef en sterf je op een andere manier dan je ouders.

Op een dieper niveau van het wiel van wijsheid ga je de uitdagingen van de vier richtingen aan en leer je de lessen. Zo krijg je toegang tot helende energieën. Elke uitdaging is een gelegenheid om een oude en akelige overtuiging die je verhindert je bestemming te bereiken af te schudden en deel te hebben aan de ontwikkeling van de verlichte mens, de *homo luminus*, een nieuwe menselijke soort die klaar is om in harmonie te leven met zijn medemens en met de aarde.

- *De uitdaging van de wijsheid van het zuiden of de slang:* je ontdoen van het lot van veroudering en dood dat is vastgelegd in je DNA en in je manier van leven, zoals een slang zijn oude huid afwerpt. Als je slaagt voor deze test begin je aan een nieuwe toekomst waarin levensduur en gezondheid niet worden bepaald door het verleden. Je krijgt de mogelijkheid om een nieuw lichaam te creëren en je krijgt toegang tot heling op het diepste niveau.
- *De uitdaging van de wijsheid van het westen of de jaguar:* jezelf bevrijden van een emotioneel en psychisch lot dat veroorzaakt dat je je leven baseert op oerangst. Als je de wijsheid van de jaguar verwerft overwin je de angst voor je eigen sterfelijkheid, voor het verlies van je identiteit en voor het einde van alle herinneringen die ervoor zorgen dat je weet wie je bent. Je kunt verraad in de liefde, oude patronen en tragiek in relaties en pijn in romantiek te boven komen. Je wordt net als de jaguar een moedige onderzoeker. Je ontdekt mogelijkheden die verborgen voor je waren toen je nog door angst werd beheerst. Je relaties worden niet langer gekenmerkt door pijn, kwetsuren, misleiding, verlies en conflicten.

- *De uitdaging van de wijsheid van het noorden of de kolibrie:* jezelf bevrijden van de misvatting dat je werk de reden zal onthullen waarom je hier bent en je de wijsheid zal opleveren waarnaar je verlangt. Net zoals de kolibrie een mythische reis onderneemt, zo kun jij je bestemming omarmen en volgen, en op die manier bijdragen aan vrede en harmonie op aarde. De gave van de wijsheid van de kolibrie is de ervaring van stilstaan in volle vlucht, van wijs worden en zaken helder onderscheiden, en jezelf niet langer uitputten in onnodige inspanningen. Net zoals de oude heiligen word je een meester van de tijd en raadpleeg je de toekomst om harmonie te creëren in het dagelijks leven van nu. Je wordt een meester van onzichtbaarheid door je te oefenen in *ayni*, een wederkerige relatie met de natuur en je voorouders.
- *De uitdaging van de wijsheid van het oosten of de adelaar:* dogmatische overtuigingen en beperkende ideeën over spiritualiteit loslaten. Je moet de verleiding leren weerstaan om te vluchten in een beperkt bewustzijn en je moet niet langer het dagelijks werk vermijden dat er van je verwacht wordt. Je verwerpt op schuldgevoel gebaseerde ideeën die je hebt overgenomen van religie, wetenschap en cultuur. De wijsheid van de adelaar bevrijdt je hiervan en zorgt ervoor dat je een visionair wordt, zodat je bewust deel kunt hebben aan de ontwikkeling van de *homo luminus*, vrij van de achterhaalde ideeën die zijn vastgelegd in een leer die nooit in twijfel mag worden getrokken. Dankzij de gave van de wijsheid van de adelaar kun je je fantastische natuurlijke instincten weer gaan gebruiken en je spirituele bestemming realiseren. Je kunt weer gaan samenwerken met de kosmos. Zoals de adelaar hoog genoeg vliegt om de bolling van de aarde te kunnen zien en tegelijk een muis kan waarnemen die op de grond zit, en kan neerstrijken om deel te hebben aan het dagelijks leven, zo breng jij het spirituele en het wereldse samen.

Als sjamaan ben ik ervan overtuigd dat wij, zelfs wanneer maar één op de duizend mensen deze vier uitdagingen aangaat, voor de tests slaagt en meesterschap bereikt, een nieuwe

manier van leven kunnen realiseren, in harmonie met elkaar en de aarde.

Ik beschouw de oproep tot meesterschap als een *n=1-onderzoek*. In een wetenschappelijk onderzoek probeert men *n* (het aantal personen dat deelneemt) zo groot mogelijk te maken om een zo betrouwbaar mogelijk resultaat te krijgen. Het experiment dat we nu in onze evolutie meemaken vindt plaats op individueel niveau, dat wil zeggen, *n=1*. Mijn experiment heet Alberto. Als je geen deelhebt aan de evolutie naar *homo luminus*, behoor je tot de controlegroep die geen transformatie meemaakt en alleen in de statistieken voorkomt. Dit is de onbewuste massa van mensen die de aarde misbruiken, hun lichaam vergiftigen en hun gezondheid beschadigen. De toekomst ziet er niet rooskleurig uit voor degenen die binnen het normale bereik van de curve blijven. Probeer een buitenstaander te zijn en word meester van je lot.

Het wiel van wijsheid maakt het vermogen in ons wakker om voorbij te gaan aan onze beperkingen. Hoe we met onszelf en met anderen omgaan zal daardoor een verandering ondergaan. We hebben minder conflicten, ervaren minder pijn en lijden en voelen minder teleurstellingen. Onze eigendunk, subjectiviteit en vooringenomenheid verdwijnen. We ervaren meer lichtheid in ons leven en kijken met meer humor naar onszelf en wat ons overkomt.

Het is meer dan ooit noodzakelijk dat we een nieuwe werkelijkheid gaan dromen en op een nieuwe manier met de aarde omgaan. We moeten ontwaken en de meesters worden waartoe we zijn voorbestemd. We moeten onszelf bevrijden van ons lot en een nieuwe persoonlijke en collectieve bestemming kiezen.

Hoeders van wijsheid

Willen we dit meesterschap verwerven, dan kunnen we veel baat hebben bij een meester die ons hierin begeleidt. Ik heb het geluk gehad veel te leren van enkele geweldige mentors: Don Manuel Quispe, Joan Halifax, Rolling Thunder en Amchi

Tenjing Bista, die je in dit boek allemaal tegenkomt. Zij hebben mij uitgedaagd om mijn duisternis onder ogen te zien en mijn licht te omarmen. Ik hoop dat hun wijsheid ook jou uitdaagt om alles wat je meent te weten of je eigen te hebben gemaakt intensief te onderzoeken, en eerlijk te zijn over de uitdagingen die nog voor je liggen.

Don Manuel Quispe

Don Manuel Quispe was een sjamaan uit de bergen van Peru. Hij daagde mij voortdurend uit om anders naar dingen te kijken. Door de ironische spot waarmee hij mij benaderde, maakte hij me wakker uit mijn halfbewuste zelfingenomenheid. Hij schudde me los uit mijn angsten en hielp me om meer inzicht te krijgen en op andere manieren naar de werkelijkheid te kijken. Don Manuel stond met het ene been in de wereld van zijn volk en met het andere in de moderne tijd. Hij stelde dat wat je in je hart gelooft precies overeenkomt met wat je in de wereld ervaart. Hij hielp mij om te zien dat je oude wijsheden ook nu nog in je dagelijks leven kunt gebruiken.

Don Manuel leerde mij begrijpen wat *ayni* is: een juiste relatie met alle mensen en met het verleden en de toekomst. Hij leerde mij dat wij door *ayni* te beoefenen niet vanuit angst maar vanuit eerbied en ontzag kunnen leven, en dat we de bestemming die de hemelen ons bieden moeten verwelkomen, hoe onaangenaam die in eerste instantie ook lijkt.

Joan Halifax

Joan Halifax is een bekend schrijfster, zenleraar, oprichter van het Project on Being with Dying, voorvechtster van burgerrechten, onderzoeker van LSD en antropologe. In de jaren zeventig was ze gastdocente aan het Esalen Institute, een retraiteoord in California dat was voortgekomen uit de Human Potential Movement. Ik heb haar ontmoet toen ik mijn vriend professor Stanley Krippner vergezelde op een lunch bij haar thuis.

‘In de kelder hebben we een floating-tank,’ zei ze tegen me. ‘Misschien wil je daar gebruik van maken.’ Ik had zoiets nog nooit geprobeerd, een warmwaterbad in volkomen duister, ge-

vuld met zout water dat de samenstelling van het water in het menselijk lichaam nabootst. Het leek me een prima gelegenheid om het LSD-pilletje dat al weken in mijn portemonnee zat te gebruiken. Vloeibaar zonlicht in een stukje vloeipapier!

Zes uur en een heel leven later stapte ik rimpelig maar herborren uit de floating-tank. Ik verontschuldigde me dat ik niet bij de lunch aanwezig was geweest, maar zei dat deze dag voor mij een keerpunt betekende. Joan was medisch antropologe, lang voordat deze benaming in gebruik kwam. Omdat haar werk mij inspireerde werd ik na de ervaring in haar floating-tank die bij mij de nodige veranderingen teweeg had gebracht, zelf ook medisch antropoloog. Ik maakte reizen naar onherbergzame gebieden en heilige plaatsen, werkte met de sjamanen van de hoge Andes en voelde me geroepen om de oude wijsheid van traditionele culturen te ontdekken op de plekken waar die nog te vinden was. De lessen en boeken van Joan Halifax hebben mij geholpen om te begrijpen dat wij deel uitmaken van de creatieve energie van de aarde die ons ook geschapen heeft.

Rolling Thunder (RT)

Rolling Thunder, of RT zoals hij door zijn vrienden wordt genoemd, was een mysterieus spiritueel leider die zijn naam had gekregen vanwege zijn vermogen om donder en weerlicht op te roepen, zelfs midden in de kurkdroge woestijn. Hij was medicijnman bij de Shoshone-stam en woonde op een vervallen ranch in Carlin, Nevada. Overdag werkte hij als remmer bij de spoorwegen en 's avonds leidde hij zweethutceremonies, verzorgde hij zieken en ontving hij gasten, waaronder leden van de rockband Grateful Dead. Samen met professor Stanley Krippner ontmoette ik RT voor het eerst op de ranch van Mickey Hart, destijds drummer van Grateful Dead, en vriend van RT. (Mickey Hart bracht later een album uit dat *Rolling Thunder* heette.)

RT was een controversiële figuur. Was hij werkelijk wat hij beweerde te zijn en veranderde hij van persoonlijkheid om zijn werk te kunnen doen? Hij leek inderdaad te beschikken over de gave om van verschijningsvorm te veranderen, maar was het allemaal wel echt? Tijdens de vuurceremonies die hij deed in de

woestijn van Arizona gebeurde het meermalen dat, als de deelnemers allemaal tegelijk een slangendans uitvoerden, hij plotse-ling uit de kring verdween, om daarna op mysterieuze wijze weer in de kring te verschijnen alsof hij uit het niets tevoor-schijn kwam. Hij leidde de ceremonie, maar wij konden hem niet volgen. ‘Onzichtbaar worden,’ zei hij later bij wijze van verklaring, ‘zou je vaker moeten proberen.’

Ergens wist ik dat als ik om meer informatie zou vragen, hij me zou uitlachen. Het leek wel of hij me in de war bracht telkens als ik het gevoel had dat ik iets meende te begrijpen van wie hij was en wat hij mij probeerde bij te brengen. RT herin-nerde mij er vaak aan dat de weg naar bewustwording van je innerlijke kracht talloze bochten en hellingen kent: je moet flexibel zijn, het onverwachte verwachten en losjes vasthouden aan wat je weet, in plaats van daar een starre ideologie van te maken.

Amchi Tenjing Bista

Amchi Tenjing Bista, of kortweg Amchi, dat in het Tibetaans ‘dokter’ betekent, is een zeer ervaren ruiter en een boeddhisti-sche priester. Amchi heeft mij de ogen geopend voor de genees-kunde van de Himalaya en voor het inzicht in de samenhang van denken, emoties en lichaam dat de volken daar ontwikkeld hebben.

Tijdens mijn expedities met Amchi in Nepal kreeg ik vele kanten van hem te zien: de boeddhistische priester, de dokter, de leraar en de ruiter (die zo uit een cowboyfilm leek te zijn weggelopen). Ik waardeer hem vooral omdat hij de stichter is van een opvangtehuis voor dakloze kinderen. Deze kinderen groeien bij hem op en hij brengt hun de vaardigheid van de Tibetaanse geneeskunde bij. Ik ben begunstiger geworden van dit tehuis en help hem waar ik kan.

Al deze hoeders van wijsheid zijn (of waren) geen volmaakte mensen. Ze hadden hun gebreken net als jij en ik. Toch bereik-ten ze allemaal op hun eigen manier meesterschap, en werden ze menselijker en dienstbaarder dan ze ooit voor mogelijk hiel-

den. Allemaal gebruikten ze wat ze geleerd hadden en ze deelden hun gaven met anderen. Ik hoop dat ik door hun verhalen te vertellen en mijn avonturen met hen op deze bladzijden tot leven te brengen recht doe aan wat zij ons kunnen leren.

Wat droom jij? Wat maak jij tot werkelijkheid?

Spirit heeft altijd aandacht voor ons verlangen, dat wil zeggen voor dat wat we voor onszelf willen. Toch moeten we bereid zijn onze beperkte ideeën over wat goed voor ons is los te laten, omdat die bijna altijd betekenen dat we het lot dat we met onze geboorte hebben meegekregen een beetje willen aanpassen of verbeteren. Pas als de meester in ons ontwaakt, kunnen we uit de nachtmerrie stappen waarin we leven, de nachtmerrie die georkestreerd is door onze angsten en ons armoedebewustzijn, die ervoor zorgen dat we in het nu gefocust blijven op het ik en op wat dat ik heeft en tekortkomt.

Er is echter zo veel meer mogelijk. We kunnen een bestemming kiezen die vervuld is van zin en betekenis. Als we bereid zijn te werken met methodes waarin het oude wordt verbrand, zodat er plaats ontstaat voor het nieuwe, dan kunnen we helers, onderzoekers, heiligen en visionairs worden.